

DAN MANUCĂ:

«Pe urmele lui Mihail Sadoveanu»

Generoasa colectie Pe urmele lui... inițiată de Editura Sport-Turism... s-a îmbogățit cu încă un titlu: Pe urmele lui Mihail Sadoveanu în călătoria sa...

Dacă ni s-ar cere o carte model a seriei Pe urmele lui... răspunsul ar fi mai greu de dat. Mai niciuna din aceste cărți nu se rezumă la harta itinerariului...

Incercarea lui Dan Mănuță de a merge pe urmele lui Mihail Sadoveanu este de plădă mai aproape de biografie decât de canoană presupusă.

ne prin care a trecut Mihail Sadoveanu fără interstițiile momentelor lui muntene, de unde prima impresie este că experiența bucovineană a scriitorului este abandonată...

Pe urmele lui Mihail Sadoveanu de Dan Mănuță este prima biografie a lui Mihail Sadoveanu. Viața scriitorului este căutată aici nu numai în documente...

Prețioasă rămâne descoperirea adevăratului nume al lui Mihail Sadoveanu care este, după documente, Corceală, ceea ce ne indică un aronănesc Corcea...

Dar Pe urmele lui Mihail Sadoveanu nu se constituie doar într-o biografie cu cronologia întortocheată, ci și într-o analiză a operei în funcție de curgera timpului...

M. Ungheanu

aici altă muntele din Tara de dincolo de neagră, ci și în lăcașul din satul Bătrâni... Dan Mănuță nu-i sint indiferente interpretările de dinăcoale ale prozei sadoveniene...

Când un scriitor călătorește mult și semnificativ, când accentele călătoriei au răl formativ important, atât pentru ei și pentru cititorii lor...

La acest tip de lirism ar pune o singură problemă de ordin estetic, atribuindu-i rezultatele ei mai mult din dispoziție temperamentală decât printr-o cedare deliberată din partea intelectului...

M. Ungheanu

La acest tip de lirism ar pune o singură problemă de ordin estetic, atribuindu-i rezultatele ei mai mult din dispoziție temperamentală decât printr-o cedare deliberată din partea intelectului...

La aceste sunare considerate și adăuga și o anume particularitate a tematicii și motivelor, deși în poezie este răsădită și o doză de așezare...

Paul Dugneanu

POEZIE

Grație și muzicalitate

Stări grațioase într-o efuziune muzicală, răsunătoare de gesturi tandre și o emoție necontrafacută, aflăm în al doilea volum al Gabrielei Hurezeanu...

A trăi și a exprima muzical în deplină sinceritate înseamnă aici a exista în grație, făcând din inefabilul acestei (ne)dispoziții un conținut himeric...

Costin Tuchilă

Gabriela Hurezeanu: «Drum spre morile de vânt», Editura «Eminescu», 1982.

PROZA

Fantezii nordice

Interrupind un masiv roman-frescă despre istoria Bucovinei («Solemnitățile suptului», vol. 1, 1981), Ion Ţuguț abordează, în noua sa carte...

Nicolae Georgescu

Ion Ţuguț: «Exerciții de existență», Editura «Eminescu», 1982.

CRITICĂ

Destin — Dramă

Marin Bucur Poezie — destin — dramă. Marin Bucur face parte din specia cercetătorilor neînfricați, cu dezarzământ erudit, unei zone oarecare a literaturii...

colului al XIX-lea, din studiile consacrate lui Iordache Golescu, Ioan Peneșu, N. Bălcescu, Eminescu, editorul «Calea lui Eminescu» și, împreună cu Victoria Ana Tăușan, a «Dicționarului de rime» eminescian...

Cris'ian Moraru

Marin Bucur: «Poezie — destin — dramă. Eseuri», Editura «Cămin Românesc», 1982.

ZINA MOLCUȚ — MAGDALENA LÁSZLÓ-KUTIUK: «Symbolismul european» (III)

Planora mea poeziei europene alcătuită de Zina Molcuț (vol. I, II) și Magdalena László-Kutiuk (vol. III) este, cum spuneam, în prima noastă intervenție, de-a dreptul impresionantă...

și, a posteriori, deoarece symbolismul a fost considerat un curent de «import» (din Franța) și, ca atare, neadecvat spiritului englez...

De remarcat că nici colegul său Arthur Symonds și el nu a putut nota în 1900 și al unui incitant volum de eseuri (The Symbolist Movement in Literature)...

BREVIAI

«COLUMNA» IN FINLANDA. În urmă cu un an, în Finlanda lăsa filință o publicație emanând din mediile universitare...

tinensu despre «Obiectivul românesc», o evocare a pictoriei Magdalene Rădulescu sint text care se ține și care întese bine, asigurându-se, prin vateră lor, de interesul public...

în problema atât de discutată a protoconștiinței. Un recent, N. Nicolae, comentator al unui recent volum de Edgar Papu, speră că noile idei ale conștiinței estetice...

«DEMOCRATICUL PĂMÎNT ROMÂNESC»

Într-o apostrofă la adresa regelui Carol I, rămasă în filele de manuscris, descrierile sunt încrinate: «cel care va trebui să măturtească imposibilitatea de-a planta pe democrație pământ românesc sistemele imprumutate de la vechile state feudale ca Germania, El va fi...»

Argumentele se sâmbulesc ușor. Eminescu a fost adeptul guvernării absolutiste, prin urmare el nu putea agreea sistemul parlamentar. În Timpul găsim însă articole ale sale care militează pentru respectarea și aplicarea unor principii de bază ale constituției. Care este explicația?

După un timp, în întreaga țară și în străinătate, motivul rezidă în înregimentarea poetului în cadrele partidului conservator care, se știe, se va erija într-un partid ultraconstituțional.

A fost însă Eminescu, la modul absolut, înaintea de epoca de la Timpul, împotriva sistemului eligibilității, precum și împotriva sistemului răspunderii Curierului intereselor generale, care nu omitea să-l acuze că ar fi susținut cum că e rău sistemul constituțional deoarece dă drept la alegeri scribilor și astfel acestia iau parte la afacerea publică: «N-am susținut că e rău sistemul nostru constituțional care dă dreptul la alegeri, înlesnind scribilor de a pune la afacerea statului, ci am arătat numai că acest sistem e largirea vechilor privilegii asupra programului claselor privilegiate din trecut și că nu corespunde cu clasele economice pozitive, care să găsească în el mijlocul de a-și reprezenta interesele lor în»

Asadar, el critică sistemul constituțional nu pentru că dă «drept la alegeri», ci pentru că aceste alegeri nu fac altceva decât să înmulțească privilegiile claselor privilegiate, în vreme ce clasele pozitive — el se gîndește, în primul rând, la țărănime — nu pot avea în ea o reprezentare interesele lor în stat. Nu principiul democratic este atacat, ci, la urma-urmelor, tocmai absența sau limitele acestuia.

A devenit apoi Eminescu la Timpul un adept necondiționat al constituției, schimbându-și, peste noaptea, convingerile de pină atunci? Nu multumim să amintim că în perioada de a-și declara de la România liberă, care se declarase împotriva consultării populației din Dobrogea în privința formei administrative ce urma a fi adoptată, pe motiv că populația era inapoiată și nu putea accede la o hotărâre rațională.

Eminescu se înscria împotriva, constatînd că de cetățean și «tocmai noi aceia care n-am avut niciodată valoarea absolută a cetățeanului român» — considerînd-o potrivită pentru «națiuni cu o dezvoltată industrie» — «sintem azi nevoiți de a (o) apăra față de aceia care au creat-o, față de elementele acelea cărora constituția de astăzi le-a dat viață».

Poetul nu și-a schimbat părerea că, în fond, constituția liberală este făcută să fie numai în favoarea clasei de mijloc. Or, așa cum a arătat în conferința susținută și cum repetă acum (articolul din 27 septembrie 1878), noi neavînd constituția o industrie națională și un dezvoltat comerț autohton, gîlul a fost ocupat de reprezentanții profesiei liberale și de cei fără o ocupație serioasă, folositoare țării, de către «proletariatul condiului». Ajunși însă la putere, aceștia s-au făcut vinovați de grave «incălțări» ale «legilor fundamentale», și-au dat de des și cu atîta cinism încît «noi, care simțim departe de-a fi amici ai constituției, în intelțul ei abuzat și în apăsarea ei curvîntului, ne-am văzut stîlbiți în apărare».

Eminescu, de fapt, niciodată nu a putut să uite că sistemul constituțional de-atunci nu îngăduia unei clase pozitive, țărănime, să-și aibă drept reprezentate interesele în stat.

De ce, totuși, militează în atîtea articole pentru respectarea legilor? Dintr-un motiv foarte simplu: fiindcă oricînd ar fi fost de limitate, în consecințele lor asupra vieții sociale, aceste legi erau de preferat domniei bunului-plac și arbitrarului. Nu o dată, poetul atrage atenția asupra a ceea ce el numește «victimile ilegaliților». Un aspect asupra căruia C. Dobrogeanu-Gherea va insista în mod deosebit, în Neobișnăria (vezi capitolul: «Problema ilegalismului și rezultatele morale, culturale, juridice și politice ale neobișnăriei»).

Mai e însă ceva: Eminescu, după cum s-a văzut, obișnuiește să-și clarifice și nuanteze neîncet opiniile emise odănit. Aceasta este adevărul și în privința constituționalismului, al cărui înțeles în fond este astfel de neînțeles, în neobișnăria statutului și responsabilității fiecărei dintre ele». Ajuns aici, poetul — a căru minte totdeauna e gata să construiască în plan teoretic — se întreabă dacă nu cumva țara ar dobîndi avantaje din exercitarea vieții parlamentare (cu toate că modelul și amia de aliorum) și dacă este pozitiv, cu condiția ca pericolul instabilității și al abuzurilor să fie preîntîmpinat prin ceea ce numește el, în Studiul asupra situației (1880), «controlul de jos și controlul de sus».

Or, aceasta este problema esențială. Încă în articolul din 18 ianuarie 1879, Eminescu denunța manoperele prin care era eludat principiul responsabilității și al controlului, căci «a se anihila guvernul în favoarea camerelor și camerele în folosul guvernului este o dovadă mai mult că n-avem nici guvern într-adevăr responsabil, nici camere într-adevăr controlatoare a actelor

lui, ci o societate de exploatare, în care unii joacă pe miniștri, alții se gîndesc». Concluzia: se face iluzoriu drentul pe care-l are nația de a-și exercita controlul în afacerile publice».

Problemele vor fi dezbătute pe larg în Studiul asupra situației, cel mai grav fiind acest fapt: «Cu bugetul în mîna, mai ales cînd este augmentabil la înfîlț, și majoritatea în mîna și sistemul constituțional, sistemul controlului se reduce la o iluzie ceplărească».

Se cade să recunoaștem că numai în publicistica socială vor mai întîlni o astfel de smulgere a tuturor măștilor, o astfel de demitificare a demagogiei oligarhice politice. Poetul va demonstra cu virulență: «nu mai rămîne nici umbră de îndoială că un regim constituțional aplicat în asemenea condiții e o iluzie, și nimic decît o iluzie, o înșelăciune, o păzire a formelor curat exterioare, o ficțiune...».

Oare nu din pricina causticității, și a violenței de expresie la adresa «fiecîrui parlamentar», a «înșelăciunii» formelor «curat exterioare» ale constituționalismului s-a creat impresia anti-democratismului poetului — pe cînd el era, de fapt, împotriva democratismului burghez, care reprezenta, bineînțeles, un progres în raport cu regimurile politice din trecut, dar, totodată, sub paravanul frazelor mari rostite în numele națiunii, împingea, pînă la forme brutale și cinice, împingerea claselor de jos?

Nu este în interesul cercetării să ascundem nimic. Astfel, în articolele din 1878, întîlnim în legătură cu problema în discuție și fraze capabile să ne deruteze, ca, bunăoară, aceea în care poetul se declară împotriva «sufrajului universal» — o atitudine neîopusă programului socialistorilor. O concesie făcută partidului conservator sau Eminescu se gîndește că, în condițiile corupției politice predominante și cînd țărănimea era analfabeta, nu-și cunoștea drepturile, acest sufragiu ar fi devenit o nouă armă în mîinile oligarhiei, sporind numărul celor din «pătura suprapusă»? Emitem această ipoteză în cadrul schemei de contextul frazelor menționate mai sus, poetul avertizînd: «Se știe că mai mult decît în țările luminate, în cele inculte guvernul are o mare înrîurire asupra alegerilor în genere și că înrîurirea e cu atît mai mare, cu cît clasa de oameni asupra căreia se exercită e mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

Dealtmînteri, ar fi putut Eminescu, principal vorbind, să nu fie de acord ca «singura clasă pozitivă», țărănimea, să nu-și aibă reprezentanții în viața publică a țării, după ce, încă în conferința din 1876, repropoza sistemul constituțional existent tocmai această lacună?

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Dar dacă este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

Deschis și este așa, de ce Eminescu nu milita deschis în articolele sale pentru sufragiu universal și mai puțin luminată și mai puțin capabilă de-a pricepe interesele publice» (30 dec. 1878).

La 29 iunie 1880, el se va pronunța că se poate de limpede, constatînd cu amărăciune: «Poporul nostru agricol nu la nici o parte la viața politică și acesta este faptul care permite liberalilor să creeze «false majorități» în parlament. În amintirile Studiului asupra situației, după ce arăta că «în aparență legea este cea mai perfectă a domniilor», conchide: «Un lucru lipsea însă. Pe actele cele mai importante, atât de caracter economic-financiar, cît și de caracter politic, lipsea voința reală și sinceră a țării legale».

«LUCEAFĂRUL»

EMINESCU — sculptură de Gheorghe Anghel

PRIMA TRADUCERE A «LUCEAFĂRULUI» (1884)

După cum ne informează însemnările zilnice ale lui Titu Maiorescu, Eminescu ar fi citit pentru prima oară «Luceafărul» în sedința «Junimii» din 24 aprilie 1882, cînd criticul nota cu obișnuitul său laconism: «Lectură a unui frumoasă poezii a lui Eminescu Luceafărul». Poemul a făcut de la început mare senzație în rîndul auditoriului, marea majoritate a asistentei fiind pur și simplu entuziasmată la auzirea frumoaselor lui versuri. Maiorescu singur propune câteva mici modificări, care, pe parcurs, sînt și remediate, astfel că la 8 noiembrie aceluși an, poetul e în măsură să prezinte noua formă îmbunătățită a poemului — «Luceafărul» sîfleit — cum scrie T. Maiorescu. Impresia e și de data aceasta copiosă, criticul fiind atît de îndrăgostit de poem, încît, aflat peste câteva zile în vizită la principesa Stîrbei la Bufta, nu se poate stăpîni să nu-și delecteze pe amfitrionă cu admirabila creație eminesciană. Entuziasmul său se răsfrînge destul de repede și asupra celorlalți membri ai familiei sale, dovadă că Mite Kremnitz, cumnata sa, începe să lucreze de pe acum la o versiune germană a poemului. La 24 ianuarie 1883 are loc gala și e prezentat avizutului public al «Junimii», stîrnind un entuziasm tot atît de puternic ca și la citirea sa în original. Un corespondent al Familiei din București, Iuliu C. Rosca, consemna în acest fel evenimentul: «Miercuri iubitorii de literatură au avut plăcerea s-auză în saloanele d-lui Maiorescu, eminenta traducere a poemului Luceafărul, eminesciană, tradusă de d-nul Mite Kremnitz duoa Luceafărul d-lui Eminescu». Se vede însă, că în obișnuitul stil junimist, au existat și unele observații, ceea ce face obligatorie o nouă lectură a traducerii peste două săptămîni, la 5 februarie 1883. Între timp, poetul oferise poemul publicității timpurii studiilor literare, în revista «Societatea academică Română» din Viena, în «Almanachul» căreia apar în aprilie 1883. Versiunea germană a Mite Kremnitz va vedea lumina tiparului abia în 1935 în ediția a doua a culegerii sale Romänische Dichtungen, publicată la Bonn în colaborare cu Carmel, Silvia.

Elle était unique à ses parents, et éclipsait ses pareilles, comme la Madone les autres saintes, et la lune les étoiles. A travers l'ombre des voûtes aux riches lambris, elle se dirige vers la fenêtre, où elle attend l'aveugle du soir. Elle le contemplait brillant sur la mer et y guidait les sombres vaisseaux par des sentiers mouvants. En regardant ainsi tous les soirs, elle s'en éprend, de son côté l'astre se sent attiré vers la jeune fille. Sau scena întîlnirii dintre cei doi: «Elle regardait en souriant, pendant qu'il vaillait dans la glace, tout en cherchant à la suivre dans son rêve et à s'emparer de son âme. Alors, soupirant profondément, elle lui parla dans son rêve. O doux maître de mes nuits, que ne viens-tu pas? Arrive! Descends, astre charmant; glisse sur mes rayons et pénètre dans ma maison, ainsi que dans ma pensée: éclaire ma vie!»

Pînă acum această echivalență a fost considerată drept prima traducere a «Luceafărului» eminescian într-o limbă străină, fiind urmată apoi de traducerea lui F. V. Fieher din «Rumänische Revue» de la Reșița, din 1888, și de o versiune franceză a Margaretei Miller Verghii din 1892 (vezi și referințele din Studiul asupra situației, în «Luceafărul» pe klob din «Luceafărul» nr. 16/1983). Iată însă că această ordine trebuie schimbată. În urma cercetării de către noi a presei vremii am avut sansa să descoperim în paginile revistei L'Étoile roumaine din 1935 a primei traduceri a «Luceafărului» într-o limbă străină, și anume omulului de literă român Trandafir George Djuvara și a apărut în numărul din 15 iunie (nr. 6) din 1884 al cunoscutii reviste Revue Universelle Internationale de la Paris. Autorul ei, fost o vreme secretar de legăție la Bruxelles, se afla în perioada de care vorbim secretar de legăție în capitala bulgară, de unde urmărea cu atenție miscarea literară din țară. Desigur, popularitatea de care se bucura poetul în acești ani nu putea să-i scape, la fel ca apariția unei poezii de valoare excepțională ca aceea a Luceafărului. Ne dăm seama de aceasta din textul introductiv care precede traducerea, și care este, într-un fel, primul și primele comentarii cu caracter interpretativ ale poemului. Iată-l în traducerea noastră: «Toate oferturile mele au tîng să conserve acestei frumoase poezii peceia ei originală. Din nefericire dificultățile sînt foarte mari pentru că farmecul esențial al acestei pieșe rozidă tocmai în limbă și se evaporă prin traducere. Cum să redai cu adevărat acest ritm melodios, aceste expresii colorate și precise, aceste versuri atît de bine alocate, aceste rime atît de bogate și de originale? Toate acestea se pierd într-o traducere oricît de perfectă ar putea ea să fie. Cu toate acestea, cititorii francezi vor putea judeca subiectiv care este prin ei înșii unul dintre cele mai interesante. Fără a căuta dacă, cum se afirmă, poetul a descris în acest mic poem o dezluzie a vieții sale, care ar fi fost una dintre cauze, dacă nu chiar cauza unei suferințe bolii pe care poetul a suferit-o, este sigur că poemul este o puternică înăcrătură fizică. Vesper (Luceafărul de seară) nu poate fi decît poetul, omul de inimă sau omul superior care se îndrăgostește de unul din acești fermecători monștri roz care toarză în inimile inconstente și fără remuscă. Concluzia lui M. Eminescu este că astăzi nu-și sacrifică nemurirea pentru o pasiune care nu-l merită și continuă să rămînă în sfera sa calm și impasibil. Acestei situații nu-i lipsește graundorea, dar oare se întîmplă tot așa și în viață? Iar Poetul a putut el însuși să facă ca și Vesper?»

Textul e sărăcit, stors de singele viu al metaforei poetice, doar nucleul anecdotic se păstrează nealterat. Versiunea franceză a lui T. G. Djuvara are însă meritul de a fi informat străinătatea, la numai un an de la apariția excepțională creației eminesciene, de existența sa în perimetrul literaturii române. Reproducerea sa în corul revistelor bucurestene L'Étoile roumaine, redactată de frațele traducătorului Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedonșkană, în apărarea cauzei eminesciene. Articolul său O prefață din România liberă (29 iunie) îl ataca în termenii deosebit de duri pe autorul epigramei cu nume Gr. Ventura o făcuse. Atasamentul față de scrierile poetului junimist se păstrează și în anii următorii, dovadă că într-unul din primele numere ale noii sale reviste adăpostea un foarte frumos elogiu al creației acestuia, redactat de d. Alexandru George Djuvara (nr. 12 din 29 oct./10 nov. 1885) nu e întîmtoiătoare. Redactorul acesteia din urmă e cunoscut ca unul dintre cei care au intervenit în 1883, cu ocazia scandalului stîrnit de emigrarea macedon

poeme de al. raicu

Inceput de podgorie

O, prin spurtura zilei de iunie-ai venit cu viile din coastă, negreșit.

Mi le aduci în palmă cu struguri de nceput arzind cum pălăria în tainicul salut.

Am început să umblu printre araci din cer știind că-n rădăcină sint urme de hanger

dar n-am găsit. Doar osul care-a rămas abstract ca-n rustica poemă ce începe-nțiuil act.

Și-am stat cu ei cit ziua știind că-n asfințit vei cobori la dansul de nunță, insirșit.

Chitic de iunie

Mi s-a prelus în dimineața clară a boabă din inaltul de cenușă. Și dintr-o dată limba cea amară s-a-nfiat la fiecare ușă.

Truceau sub aburi siluete-albastre, treceau atit de molcom emanind emolii pe largi aripi și scinteieri de aște care un lan de floarea soarelui, pe rind.

Iradiau mirosuri prin ploaia mărginașe, mi se spârgeau de singe și se topeau în lume, încit rideau toți pomei ce se iveau în fașe ca la cîntări de-arginturi, pe stefnice postume.

Am alergat oriunde un răpăit de tobe bătea în raplii zvelte și în porumb semei, alunecind sub străuri adinci, anacrobe, pentru-a aduce-odoare de cel mai mare preț.

Chiar de sint nori

Ait de mult, ait de mult umblu prin griu ca la o nunță, mă udă roua cind ecult cum mierla depărtată cîntă.

Să-l iau cu mine în oraș aș vrea să-l am printre tramvoie, purtind în nări miros de coș și-o turmă netedă, bălăie.

Hai aduce-ți-mi-le-nadată. Chiar de sint nori în să-i adun, e-aici adolescența toată și minzul meu pieptis, nebun.

Oda Jepilor Mici

Mai știm la rădăcina unor jepi că munții noștri de la noi încep și-n dragoste de țară și popor mai vrem să fim meru începători

Iar de-am înfipt cuțitul în pământ înseamnă că-am frate pe pământ înseamnă că pământul e frate popoarelor cu firi adevărate

vom înțelege-n lege vreedată că viața noastră nu e vinovată că este cu pu înță și cu flori să ne deștep'e somnul munților

Ion Nicolescu

PREMIUL REVISTEI «LUCEAFĂRUL» LA FESTIVALUL NAȚIONAL AL ARTEI STUDENȚEȘTI

dorel moțiu

incursiune contemporană

de la ora 0 pină la ora 24 arheologii veacului numără cărămizile din zidul cetății caută osemintele străbunilor cai ce și-au dat viața pentru cetate

condeit răcit tace pe caldarimul orașului

am uitat metafora într-un compartiment de tren al șinelor ale lui strivesc poemul cu metafora lor

dintr-o oarecare și de poimaine am început să scriu poeme pe amfore aci am început eu

marin lupșanu

Minzul

Nu sint cu nimic vinovat că poezia mea mioasă a lapte iefin de capră a ceapă verde și turturele prînse cu albia în elipele cind mă simt singur precum Luna ziua-n amiază mare și mă iau cu salcîmii de cînt cîntind haideucește pină cind moartea bunicului imi bate-n viață (ca vecinul de apartament în teavă) rugindu-mă să las secolul mai încet și să dau lampa soarelui mai mare de parcă eu aș fi patronul sondelor de petrol și nicidecum minzul jegos fundind ostentativ în poarta uzinei de tractoare.

Calea Laptelui

Nici vorbă de bivolițe aici în sud regiune ancorată cu mari rădăcini de porumb în care deaiazoa toamna mistreții și studențimea română.

Vinticelul de seară, zorii roșietici și cucul cîntind cu spor nu-mi spun nimic doar înțici desenează cu încopăpînare celestă animale domestice și constelații de roșii luminează-n grădină ca îndepărtata Cale a Laptelui.

Implozie

Lumină alburie persistind de citeva zile peste sațul mochinind în sine ca un cilne mut liniște totală numai în carate ai putea să-i măsoari profunzimea — splendidă apropiere de moarte —

La mari depărtări se aud sevele urmîndu-se greoi ca odinioară ostirile pe aceste meleaguri exelind în dropii și fîntini cu cumpănă.

Din clipă-n clipă vor ceda centrii nervoși ai naturii și vor exploda vrăbiile din clopotniții și streșini sub privirea de radar a pisicii flămînde, vinturii primăvăratică vor îmbrățișa picioarele albe ale domnișoarelor cum flăcările rugului marile adevăruri, mai cu seamă va veni cîioa cînd țarba va jefui orășelul acesta izvoit peste noaptea în miezul cîmpiei adevărată cit moartea.

Autoportret

Intre inima mea și creierul meu e un drum de pămînt pe care trec țărani piîngind.

cecilia bucur

Noapte de primăvară (I)

Am tros zidul mai aproape de mine între noi, răsufierea tranșatilor.

Nu-mi este frică de intineric, chiar dacă-l știu tot timpul în spaț-eu meu, niciodată nu mă va lovi fără să-mi întorc fața spre el.

Și atunci e mare tranșafirie te va revărsa în noaptea.

Lasă-ți miinile ușoare

Lasă-ți miinile ușoare deasupra mea ca două nopți. Fierbințeala iese prin gene cum iese peste matcă un lac pustiu, și miinile tale pline de noroc și pline de soț le lasă peste chipul meu. Vai țese sub ele cu multă lene somnuri noi din pena și puf de păsări rare cu aripi moi.

Noapte de primăvară (IV)

Această stea s-a înecat în apa ochiului. Toată noaptea a dus în spate un sac cu lînă albastră.

Tînăra fată l-a promis că va aștepta pe malul călăit.

Am văzut chipul meu

Am văzut chipul meu tulind pe ape pină la vărsarea cea mare.

O dimensiune ușoară a miinii drepte arăta locul unde steaua prînșă de umbre se innegră.

Și nu era cădere — doar vreme surpată într-o deltă.

Noapte de primăvară (V)

Ca o ursăică noaptea aceasta blindă și greoaie se culcă lîngă mine. În birlog, pale și flori și multe urme-adinci trăind mersul în cerc.

Toată iorna am visat amindouă lumina de acum.

Desene de Sabin Ștefanuță

ion lică vulpești

Ămîntul galben

Cînd soei vvestea morții lui Milar Bărzăune, se făcure trei semne. Soarele intră într-o falcă neagră de nori, se lăsă inuneric și friu, ca d'nii încet să cîntăne și gălăie și cîinii și vite-e cotodăceau și urlau și oamenii cu pături în spinare se dirvăeau spre Ripă la vale.

Apoi căzu o ploaie cu păsări negre, zburătoare. Vișliu și urlau în văzduh, pomeau grele ne case, prin curți și ne drumuri, în lacuri și în caoul celor ce se uitau năuci în sus. Muri copilul lui Gașalea, uitat în troacă în curte, acoperit de nispe cîntezi. Dar poate n-ar fi murit dacă pe ochi nu i-ar fi căzut o cloară grea, uscată.

Cum se amiază în jos soarele țisn, vîrșindu-și pălăie, iar oamenii, din tremur, începură să arunce valuri de apă de frunți și de pe guturi, și cind adunau mortăciunile, încercîndu-le în roșie și lîmă, plouă deodată, ploaie adevărată. Siropii cădeau pocnind ca bice, cu mult și ceată și valuri albe și reci porniră prin sanțuri.

Atunci veni al doilea semn. Musuroaiele de păsări moarte inviară. Începură mai întii să miste, să se viermuiască și să zboare una cite una sau în grămădi. Rădăna clocot, deschideau ochii, se speriau și plitlau în zbor. Nu rămîneau de cite cele inecate sau moarte din căzătură. Asta n-ar fi fost nimic dacă n-ar fi turbat cîinii. Alergau zăvăciti și muscau tot ce întineau. Oamenii luară pării și-i omorîră sau li alungară. Totul ar fi fost bine, dacă n-ai se oreaa aici. Dar nu se opri. Turbură și gălăie și vitele. Le omorîră și pe aștea și le inropară.

Al treilea semn fu mai blind. Veni zirla de la vale, umflată și neșară, cu spinarea încercată de apă moartă. Măluri de pești cit vitei sau cit lîngura se legănau pe valuri. Copiii îi prîseră și îi înrămădră ne mal. Nu m-a nimeni nînd după-amiază. După-amiază. Griocă Dodolan făcu un foc și prăi un crap. Îl mincă și n-avu nimic. Atunci începură oamenii treaba și seacă țieia de carne. Cîntăre cu postăvile și-i omorîră și-l puneau la uscat. Orice rău era spre bine — de muriseră vitele și păsările, dar aca avusese grijă să le aducă peste.

Vestea morții lui Milar Bărzăune veni seara. Îl chema Gancă Constandin, dar l se spunea Milar pentru că era făcut cu un neamt în căzaboil lălălat. Zalina vedea de capre pe vîșea cind pe lîngă ea a trecut războiul. Din război a văzut-o unul și a rămase în urmă și din trei săruri a fost în mărăcînș. „Lasă-mă în pace, drăce, lasă-mă”, striga ea, „dar pină la urmă striga tot mai fără gîs și cind a plecat sîmă uitat casa, dusă de-a dura într-o groapă. A purtat-o Milar Bărzăune oină 6-a făcut mai mare și 6-a rusinat. Pe neamt l-ar fi chemat Milar după cum ar fi spus popa că ar fi elit pe cozo-noc secol. Bărzăune îl chema pentru că niciodată nu mergea încet pe drumuri. Alergă și bișia cu capul pe-un umăr și mina spre cer.

Zalina avea șase copii și locuia sub riob. Gîrla îi trecea pe sub gard. Milar surgea la capre. Le orpîdea de picioarele din urmă, le lua pe rînd țiele în gură și-si inopoca picioarele pe după un zarzăr. Zalina bea apă cu o țivă de mort și se uita la el. Țivra ar fi fost a unei străbunice a ei. Era mică și lucioasă. O băga în vadră de apă și-i plîcea să bea pe găurile ochilor.

Cind află că Milar muri, Zalina terminase de ingropat caprele. Le turnase la piele și le luse pârul. De fapt, află dintr-o scrisoare a lui Piculele Trandafiroiu. Acesta scria maică-si că a căzut și Milar Bărzăune. A căzut ca un prost, zicea, că ăra prieten bun-șu nemții, care aflase că și-a lăsat neamt și-l îmbrăcaseră și-l fercheziseră și elătea imai mult prin cancelarie și pe la buclărie. Dar i s-a părut că, dincolo, la rusi, strălucea ceva și ar fi zis că ardea o grămadă de bani. Și a luat-o țiris și l-a terminat un foc de armă, nu se știe de unde.

Cind îl povestii, Bărzăune nu zise nimic. Numai cind auzi cum făcuse focul „doc” în caoul su în scînarea lui Milar, ea tremură și dintr-o dată îl siroiră niste lacrimi tari ca niste mărele. Picu și nu se soargău, lăseu din ochi liniștit și iute și udu-șeșmă și fustă.

Apoi se prăști de întocmintare. Pona îl spu-se tot și în scriu băgă niste haine rămase, o pereche de bocanci găuriti și flulerul. Făcu și o pomană. Pește fierț, pește prăjit, mărăligă și două nabure de țuică și trei de vin. Și cind trase mîmînt peste scriul lui Milar și lumea fesea cîmîtur, doi jandarmi călări se înfemea în poartă. Unul descălecă. — Unde e mortul? — În groapă. — Desgroapă-l. Și-l desgroapă și scoasără caoul și făcură valste cele din scriu. Jandar-mul se etrimbă. — Unde e? — Păi nu e, zise Zalina. — A fugit? — Nu a fugit. — Atunci unde e? — A căzut. — Unde? — Pe front. — Pe front? urlă și lovi scurt scriul cu eravass. Apoi încleacă și Zalina de-abia acum se jeli.

Nunta curgea lent sub riob, scidată într-o lumînă verde, răcoroasă. Masa se întindea în căia o sală înaltă, plină cu gropi. În portia sălii trei fete butucnoase îmbrăcate mireasa, un doi alb cu ochii verzi și mici, de vizeure. Lăutarii, o vioară și un tambal cîntau „Hai bordei, bordei bordei”. Vioara ducea și întorcea melodia, tambalul se ținea după ea. Îi punea pară piedică apoi tar se lăsa în urmă și bătea pedut și a-prosop. Nasul, Valorin Trăscău, cu un picior mai scurt, stătea drept și adine într-un umăr, cu o floare albă de ceară, care începea să picure de simbătă seara, zi în care exili întea a te odihni sau munci (ceasă) mai de-parte. Cum, la ora treisprezece, mulți dintre noi sint atit de obosiți, încit nu mai au altceva de făcut decit să se odihnească, îl preferăm ca deconectat săptămînal. Deci, cind trebuie să ne deconectăm, vedem un serial. Atunci? Aici e aici, din neamurate motive, între care unele profund obiective, seriază acesta a noi o țare, e țara de cîrmă, între care cele ale marelui fi-nanț sint așoare împeetrabile. Cîm- ce ne spune nouă o manevă de bursă mai mult decit o cronică de bîrdă pentru neînțîțit, Luăm de aici 18 pro-cente, le plămăm dincolo, unde adău-

vițel peste o grămadă de jar și Zalina arunca cu strachina vin pe carnea sîrîndu și aburii începau nărlie și cineva chioșea a puștu. Lăutarii cîntară „Ia-ți, mireasă, ziua bună!” și după de mireasă ridea, pînă cind maică-si, și un msi dop, chioșar începu să plînză, era copulit cu părtii, care la ce focul te mării, că mila de la bărbat, tot cu parul după cap... „Și, închipindu-și cum va da el. Milar, cu parul în ceafa ei, care era lae de nădușală, încetu să cîrîie, să bizile, apoi să urle. „Săraca”; ziceu femeile, intrate în ele, fericite că etau la masa nunții, scoase din birnogi, băgate în seamă „Săraca, ziceau, cit e de tînără și de frumoasă și cum l se duce înneșea, si frumășă”. Si mireasa auzea și plîngea mai tare, plîngea cu adevărat, că, fără să vrea, plînsu venise stîrmit și nu-l mai putea opri plîngea cu trup și suflet și maică-sa, celălalt dop, vîzînd-o că se termină începu și ea să plînză și 6-o ia de mijloc, de unde aluncea și apoi să urle amindouă. Si plînsul se împleti într-o funte lungă și se aruncă singură peste mesenii și femeile se litară speriate una la alta și se porniră să ele. Era un valet tesut pe multe voci, lăutarii nu știura ce să facă.

Cîntele se scurgeau lin și alituri, era o păcă-neală peștrită de plînsule, cinci cocoi prîneră hora în curte, duseră miinile sub barbă și arseră și ei cite un țipăt, care se vîșă în celelalte, le invinseră și chluiră înalt, aus, cu mult deasupra casei, a dudul în care o barză invistă din ploaie, fîlțise scurt și greu deante, în vîl-ceau de dincolo de riob. Tambalașul, am gros, cu ochii roși, bulbucați încetu să păcne corzile și „soțea”, însoțea boșe e e.

Apoi urmă o sîrbă și săriră arși și hora se întinea de peșteră peșteră peșteră și cîntii și Milar Bărzăune cu pălărie neagră și năru gal-ben pe sub stremilele ei, une cu untură și funnigine de pe fundul tucului, invirte mireasa, în mijloc și tot ținea floarea din drept, care se desorinose și se bălăngănea cind în așina, cind în dreapta. Mireasa ținea capul pe soldul lui și se lăsa dusă încolo și-ncoace și lumea îl alinea din ochi, Zalina trebuia să arunce cocoul peste ceasă, dar n-avu și aruncă bioșul, care cherbi gros, cu coada par și căzu dincolo, pe cocina goală a unui surcol.

Intrară din nou în tembeleală, jocul îi turtise, suflau ca boli la deal, jocul în bigă, lăutarii nu-i mai simțeau nici mîlă, nici deste, niste cîmî răcitiți chelălăiau dincolo de gard, cu lim-bile scoase, zăpăciti de carnea friptă... Milar Bă-

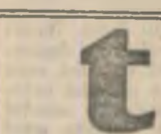

zăune, gîner, făcea pașii mari, mureasa se innoda după pașii lui, uneori îl apuca bărbia, i-o ridica spre el, se aplice și o pupa pe virful obrazilor năclăți de pudră și transpirație și iar porneau mai cu zîvnă, purtind după ei hora slei-tă.

Și iar nasul Valorin Trăscău : — Heee — haarr — rap!, și vioristul îi plînsi arculus și totul răbafni în șargere, dar pentru că erau rebelții și împrațitii, nasul mai răci o dată, apoi mai începu să profunzimea. — Fine, fugi! Milar Bărzăune, gînerule, arun-că haina și pălăria, sări pîrlezu, încleacă gîrla și se topi în vilcea. Micru Carcalete le îmbracă, luă mireasa de mînă și astentă. — Cei doi jandarmi veniră laconi și de una și de alta, se opriră în curte și-si sterseră scărți-liile. — Unde e gînerule? — Aici! Iesi Micru Carcalete. — Tu esti gînerule? — Eu, să hăhă. — Și mireasa? — Aici! Iesi doapă înfolțită în rochia-l albă. — Ea e mireasa? — Ea.

Zalina se frînea de poște. Își trăgea bașmaua albă cusută cu viușcă roșie de soacă și se uita rugător. — Unde e soțora? — Aici, zise Zalina. — Păi cum? — E nevastă-mea, n-are pe nimeni, am în-fiat-o și-l fac nunță cu băiatul ăsta. Că știți că Milar al meu a căzut. — N-a căzut. Și dacă-l găsim, jucăți amindoi pe jar și vă cîntă ciuara asta. — Cum să-l găsiți? Mai zise terminată Zalina și tot ea își veni în fire și-l invită pe cei doi să stea la masă.

teatru

Teatrul Mic propune la sfîrșit de stațiune un spectacol excepțional care poate fi apreciat sau respins în funcție de disponibilitatea de a accepta codul, cheia, stilul extravagant al montării — socant, violent, captivant, zădușor. Din nevoia acută de a reconsidera notiunile moralei, dîntro-perspectivă declarat anticonformistă, rezorțul Silviu Purcărele, care știe să cîntăscă inteligent exeseze mai vechi și mai noi, a optat pentru o versiune științific structurată pe o atitudine lucidă, subtil parodică și de mare coerență logică. Valență subadiacentă a textului shakespearian funcționind ca principal element revelator al degra-dării umane, deriziunea, aplicată fie-căru personaj în parte ca și sistemul de relații în totalitate, înlesnește o profundă generalizare filozofică. Tra-gedia nu mai este circumscrisă unui statut îns, ci devine drama derizorie, farsă tragică a întregii umanității. Com-una tuturar, morbul parvenirii fără scuzul activității vointa prolănguștu-rii avantajat de o extraordinară cere-bralitate este demnă pasiionalitatea centrală. Richard nu este decit epepo-nentul — la un moment dat — al stării barokiste de criză. Locul îl va fi luat de un succesor de drept care deține noul pîns politic. Consecvența succe-

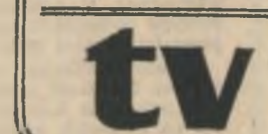
Richard III

stunilor confirmă repetabilitatea im-placabilă care face ca aceeași esență dictatorială să îmbrace mereu alte forme de guvernare. Lucrînd în maniera teatrului elisa-betan și respectînd spiritul autorului, echipa de realizatori s-a conformat în unanimitate soluției adoptate. Traduc-erea în proză (Anda Teodorescu și Andrei Băntăș) redă duritatea limbii vorbite păstrînd însă o rituroasă ca-dență identică care sporește contem-poraneitatea viziunii și reafirmă ac-tualitatea caodoperei shakespeariane. Concepția în contraunct, muzica (Vasile Șirli) evocă tradițional epoca și este singurul argument care imolcă emotional. Într-un timp și într-o lume care are obișnuința crimei, acțiunea — normal — se petrece într-un spațiu liminar. Morka, anticameră a morții, este un decor neutru care lasă natura umană să se etaleze în ipostaze extre-me, cele mai odioase (scenografiă Adriana Leonescu). Convenții plastic-ile li corespunde o similară conven-ție de joc care se instituie într-un complex demers psihologic de vizual-i-zare a stărilor psihice. Cu o formid-a-bilitate detasare ironică față de adevărul eroului, Ștefan Iordache probează în mod magistral posibila răsturnare a valorilor. Într-o fascinantă vibrație

permanentă, elasticitatea trupului con-cordă cu meandrele sufletului, înfi-șurile vocii acoperă rezistența și in-fernalitatea și ipocritei, un suris sardonice îl contractă. Fizionomia rar demența îi dilată pupilele marcînd involuția def-initivă. Expresie a senzualității răsco-lite, tîoat și flacără, Carmen Galin este o Lady Anne alunecînd între repulșie și atracție. Amestec de amară suferință și trufas drovnet, involta rezină Elisabeth în interpretarea Monicai Ghîțu! își dezvăluie, două convulsii repetate, firea pătimașă. Pentru Mar-garet Tatiana Tekel figurează dezîn-voltura tenebroasă a nebunii ce-și nemite rememorarea atrocităților a-berante. Olga Tudorache are întîrîrit de fată dezgustul, masca imolietrită a indiferenței ce o caracterizează pe ducesa de York. Mihai Dinavale schi-bează învăluit profilul delectat al unui Richmond tenace și hulovă de putere. George Visu este entuziastul aven-turii al ascensiunii, Buckingham, Nicolae Pomoei în rețele Edward su-gerează o obscură constință a imoasu-lui inevitabil. Pun necesare accente: Nicolae Diric — Hastins, obtuz me-galoman; Păpîl Panduru — Clarence, credul limitat; Dinu Manolache — Dorset, exemplar desenerat; dar cu orzului neatrofiat; Dinu Ianculescu — Stanley, lasul larvar; Eugen Cris-tian Motricu și Andrii Traian — ucitșii și cîini de mază cu glas de pri-vilegiat; Nicolae Iftim — palid grefier al istoriei. Histrionismul pro-muntat al mălămășii personajor, teatrărită substatăntială a oșeză fac-șă evuldoze la rampă memorabile creștă actoricești.

Irina Coroin

televiziune

Eu nu am fost pe bulevardul Paulis-ta. Totuși, de la un timp, încep să cunosc bine bulevardul acesta grafiat căruia i se face atita reclamă în se-riatul de simbătă seara. Bănănușe deci că este o magistrală a finanelor bra-zilienne, o verisoară sud-americană a Wallstreetului, așa cum Alex Torres nu poate fi decit o rudă de grad în-departat a lui Alberto Sordi. De fapt, ce place și ce nu place în acest „păințit” poveste a ascensiunii so-ciale a lui Dinu Păturică în varianta braziliană? În primul rînd place că este vorba de un serial, sur și sim-țu de simbătă seara, zi în care exili întea a te odihni sau munci (ceasă) mai de-parte. Cum, la ora treisprezece, mulți dintre noi sint atit de obosiți, încit nu mai au altceva de făcut decit să se odihnească, îl preferăm ca deconectat săptămînal. Deci, cind trebuie să ne deconectăm, vedem un serial. Atunci? Aici e aici, din neamurate motive, între care unele profund obiective, seriază acesta a noi o țare, e țara de cîrmă, între care cele ale marelui fi-nanț sint așoare împeetrabile. Cîm- ce ne spune nouă o manevă de bursă mai mult decit o cronică de bîrdă pentru neînțîțit, Luăm de aici 18 pro-cente, le plămăm dincolo, unde adău-

Pe bulevard

rîn 10, care, împreună cu alte 27 și cu o concesionare ar putea să... Hă! da, aici, în afara cititorilor paginilor

de bursă, nimeni nu înțelege de-cit că Alex i-o va face lui Școza cu ajutorul Pauliei. A, da, dacă apar fotografii și înregistrări compromiță-toare, atunci e mai ușor de inteles: șantaj! De ce șantaj? Pentru că Fer-nando a bărdăit-o pe Paula, iar Alex vrea înțil banii și de urmă de amanta patronului. Ce moravuri! Ceea ce este admirabil în acest serial este manie-hismul rării cu rării și bunii (citi sint?) cu bunii! Într-o rări, Alex este de departe cel mai rău, pentru că este și cel mai urt, deci realizatorii se străduiesc în fiecare episod să ne con-vină că este frumos și că are succes la femei. Interesul chiar pare să creștă așa și se mîșcă în film ca un șef de sală într-un mare restaurant, cu „stîl” acelu încopîndibil de ter-ro-re care vede roșu a-rolo unde ar tre-bui să-i vadă clienții. Alex este de departe cel mai rău, însă foșul că drin el vor fi pedesimți celalți din țazma lui avare ca o acțiune pozitivă. De altfel, noi credem că nici el nu va sfîrși bine, dar asta este cu totul altceva. Cu Paula Alencar lucrurile se complică, ea pare să nu-si înțelegă vîrsta, în rest este o femeie de afaceri inteligentă care a sfîrșit nu numai scrișor de drăgoște frantece cu ecuri. Și nu se înțelegă din aceste doar cîteva întrebări critice că am fi im-por-tiva serialului de simbătă seara. La urma urmei televiziunilor nu are puterea de a-l deșchide ochii atunci cind tu vrei să-l închizi.

Iulian Neacșu

de sub ripă

Mincă și băură, lucră, mincără iar și băură și sare seară se îmbătă. Dormiră cu capetele pe masă și cind se treziră începură din nou să bea. Freacă lăutarii, îl puseră să cinte de cincisprezece ori „Căpitane de jude”, apoi chemară mure și mireasa. Le puseră de farfurie cireașule și le făcuseră semn să intre în cameră. Intrară. Stăteau față-n față.

— Culcați-vă, ridică cravașa.
— Nu, că încă nu..., încercă ginerele Micru Carcalete, văr bun cu mireasa. Însă îndărul îl ruse vorbele cu o lovitură și îl împinse în pat. Zalina începu să plîngă.

— Nu sînt cununați, domnule jîndăr.
— Nu-i nimic, ziseră amindoi, ecurt, nelăsînd nici o porțică de scăpare. Și pentru că se opuneau, mireasa să făcea ghem, ginerele se culca pe sold, îl lovită pînă o nădăca amindoi în poziția dorită. Nu plecară pînă cînd nu văzură cei doi genunchii ai miresei cum tremurau albaștri în sus și nu auziră un țipăt scurt, înăbușitor.

Iar spre miezul nopții niste copii, cu o luminaie într-un dovecă gaurit, îl călăriră prin viața și Zalina Bărzăune bătea două pietrele ce se scăpărau mîlar. Îl găsiră în scorbura tufanului trîsnit.

— Ce-i la nuntă?
— Au plecat.
— Și ăilății?
— Mai stau.

Pleca și el și cînd intră în curte nunta plîngea. Aștepta să-i oprească nasul, să-i anunte că el venise, n-au de ce uria, dar Valorin Trăscău tăcea. Căuta mireasa și o văzu atîrnînd în gura podului.

Însă după un prinz liniștit și fierț în lumina leșionată a soarelui egizat, peste giră se arătă cascoata jîndărului, a unuia singur, cel ce lovită scrierii cu cravașa și apoi pe Micru Carcalete să uroce pe mireasă. Venea fără hă prin murlurile de nisip, spre casă. Zalina bea apă din ochiul străbucii, înghițind pînă în limba și în gura în ghem. Gemașă scîrțîia uscat, se uită, mai bătă o dată. Mîlar dormea cu fața în jos. Cînd cascheta săpă în buza rîpei, intră și-l plesni în ceafă, scoală Mîlar, că te-a prins, te-ai îmbăt, lua-te-ar dracu', și ieși pe sală, se dezbătă goașă și începu să joace. Dirii, dirii, dirida, zicea și bătea pînă în urechi cu țîmpile.

— Ascultă, zise el, n-am venit să-ți vad nebuliile. Dar ea n-avea, striga și se bucura, mai stăi olecă, că acum sînt gata și după al o vedea ce-om face, că nu te-oi lăsa așa, că oameni sîntem...

— Unde este?, și bătă cu patul pustii în sală, dar ea tot nu-l auzi și se întoarse cu toate părțile acuse sora și el două carne trecută în partea cea și lînsă totul, milimetru cu milimetru, în timp ce ea venea ușor spre el cu lita de lîngătoare comute și îl făcu doi pași pe scară în jos și trase un foc.

Lînistea de sub ripă poci în zărente, două rîndnici zburaseră pe sub streșină, iar carolele o ruseră la fușă pe scări, îngrămădindu-se, luindu-l în coarne, împieticindu-l și aruncîndu-l pe spate în curte. Începu să trescă, ochii i se întroșiră, se ridică strîns arma o pușcă. Zalina stătea dreaptă, venea cite o jumătate de pas spre el, se uită în ochii-i, avea privirea de cenusa.

— Cine, domnule jîndăr?
— Cum cine? Mă dă o falcă ascuțită.
— Pă de cine întreb?
— De cine întreb?
— Păi uitai?
— Păi nu uitai, da' te pot împușca și n-am nici o bătaie de cap.

— Cum să n-ai, domnule jîndăr?
— N-am. Cu nebunii n-am nici o bătaie de cap.
— Cine e nebun, domnule jîndăr?, se strîmbă Zalina și-i aruncă sîinii pe umăr și cobori scările, apropiindu-se de el, care se dădu înapoi și-l puse țoava în bucie.

— N-am zis că ești nebulă. Te-am întrebat unde e.
— Unde să fie. A căzut.
— N-a căzut. Avem stiri precise că n-a căzut.
— Atuncea căuțai-l. Și urcă din nou pe sală, se strecoi cu apă și chemă țîmpile, Silică, Silică, și cele șase carne o luară la fușă, pocnînd scările înalte de scîndură, o înconjurară și începură lînsul.

— Căuțai-l, domnule jîndăr, eu știu că a căzut că l-am îngrozit.
— Nepoata de ce-a murit?
— De rusine. N-a fost nici fată mare.
— Carpele încă lîngeau, Zalina se ținea de păr cu coatele ridicate, limbile lîuși și roșii o scărpină pe subsoari, ea ridea, îl arunca priviri pe sub buțurile flocoase sau peste spinările lui.

— Lasă nebulia, strigă și urcă pe sală și cînd se apropie de ea lînsă de pînă de ană din coate și-i aruncă pe el și caprele se repeziră la colțurile tunicii și începură să tragă, să-l ucească. Încercă să lovească cu ușca, dar taful îl prinse de minecă și pusca-i se leșnă în aer, fără să-l atîna. Tot ce mai putu să facă fu să-l ia la fușă, trăgînd lîndumele dură el și cînd la fușă, trăgînd Zalina strigă Silică, Silică, Silică și ele se întoarseră gata s-o lînsă iar, dar ea le împinse și începu să ride, rîndînd că e bine să ridă mult, pînă cînd cascheta disără pe două buze rîcoi.

— Hai, Mîlar, iesi, că se duse dracului! Și Mîlar iesi în prag, se ridică pe vîrfuri, îl trîsniră oasle și cîntărele zise:
— Trebuie mai multă zămă dulce de teci, să fie mai dulce, că-ți făcără numai rîni.

— Și n-a mai stat acasă, a luat-o pe urmele lui pe poteca rece dintre bozli, ce se repezea în giră berbecoate, apoi urca încălătinată malul de pietre și se pierdea în lunca moale, verde. Scorbura era închisă, un tufan urias, uscat, retezat de un fulgur, gaurit de foc, făcut de conii, gaură de doi oameni, unde și-a îndesat două brațe de fin și un tot și l-a făcut și o ușă prinsă-n două curele, căptușită cu coajă de tufan, rotundă, o închidea și tufanul gînos se făcea întreg și bun.

A admînt sau n-a admînt se făcea sau nu se făcea că era el sau nu era el, acolo sau în altă parte, dar ce era sigur, era că zbura. Se întimpla spre seară, cînd zua bufneste coapă și începe să se rumenească lînistea răcoasă, el atunci îl dăduse drumul Levitanții din scorbura, omorînd-o ca pe hoții de câm, lăsînd-o să-l tremure picioarele goale și albe, cam de la genunchii încoace, că dacă cineva le vede, nu-i așa că se sperie de ce vede, nu-i așa?, dar el tăcea. Și moștea vîna girii și mijlocii îi desena cercuri și de sus cădeau în păr buciți de mușcal negru.

— Și din plătirea aceea de sub pecete albe de nori bufi pe pămînt, cum mai simțea că-l trage pămîntul, amîntîndu-l din păreoa de zbor cum mai simțea că pămîntul la pămînt trage și cum stătea în fața lui Ciucas, cu labele părăose și moi, arzîndu-l proiecta cum de nu și-a dat seama ce mai ciine a avut? Cum pot să te înalți în silăvele cerului, să fii ai colpe de unde vezi totul mic și rîpa, și giră, și casele și oamenii, să fii înalți și mare, să nu știi ce-ai frica și apoi dînt-o dată să-l vezi pe Ciucas cum zace în sină rece, hoit?

Sîngele, Ciucase, el e unde e, el umbliă în tot ce se miscă, în sus și-n jos, cum e el și țîmpa și cînd mi-am dat eu seama, mă gîndeam să iau un cuiț și să-mi dau o gaură și să-l vărs pe al nemesc din mine, dacă 'oi avea, cum spune lucea.

— Acasă m-am dezbăcăt și cîntam, iar taica și maica plîngeau, țăceți, bă, că mă doare în cot și în aia zis, dar mă cam durea, că chiar în clipa aia am izbucit în lîna, cum nu mă luase el Geacu pe mine de săracă ce eram și după aia am dat-o în ris, cum fusesem și eu mireasă și încă ce mai mireasă!

Mîncau sub ripă carne friptă și patru cîini zărentuși se uitau a bogdaproste și șase capre pășteau pe buza girii, înghițind odată cu iarba, două de carne din carnea lor. Un nor ce o pătură scălbăntată aluneca de la vîră către deal, înghițind scurt și repede soarele, ce bătea în crucea prînzului și dincolo de vilcea era și nu era ceva, venea și nu venea cineva, cîinii bleștici de pomană lătrară a lehamite și caprele țîmpiră spre foc.

— Fugi, Mîlar, fugi! Dar nu fugi, stătea tembel cu un zigric de mîi în ureche, crengile verzi ale lăstarilor se legănau, ramuri rupse și frunze emulse planau în capul lui și cînd se întoarse într-o parte să vadă mai bine, cerul se sfîrșîi albastru prînzul pînă la pămînt de lăstari tot mai aproape de soare, se făceau mici și orbitor de strălucitoare.

N-avu timp decît să se țîrască spre scorbura, intră și trase ușa. Zalina chemă caprele — Silică, Silică.
— Unde este?
— Cine?
— Nu mă încerca să faci pe nebulă, că gîtu tot.

— Ce știi, domnule jîndăr, că eu habar n-am.
— Îți crăpă hîra asta bătrînă, auzi? și iar cravașa gema se ridică spre soare, dar n-o lovi în cap, l se oprî pe umăr și se îndoi repede, ca un șarpe, pe spinare.

— Ce să spu? Că stă în scorbura colo și...
— O luă într-acolo, doi pui de cioară se roteau cu arniele lepepe pe deasupra tufanului, un fir de fum se înălța drept în plină mireasă, este, domnule jîndăr, nu știu nimic, a căzut pe front, care Levitanții, n-a fost nici o Levitanții, a visat sau e nebulă, ce știu eu ce v-a spus prăpădă aia, cum o să se culce cu el în scorbura, cu cine dacă el nu mai e, a căzut pe front, dar știu bine cum l-am îngrozit și l-am făcut de toate zicea și un bocet a lăbă sec și uscat ușa subțire din coji de tufan și jîndărul a dispărut. Nu l-a mai văzut...

Apoi Mîlar a leșit galben și cînd sîngele i se prelingea cleios și cald, a simțit bine cum picase în plasa aceea care-l trăgea în sus și-n jos. O bucurie ce-l fărima și o tristete ce-l aduna la loc, fată, aici am terminat, iată-mă bun de împușcat...

Nu l-a împușcat înă nimeni, era chiar la împunștura vîrmurilor, un picat peste el alte zile, n-a mai avut nimeni timp de el, din tristetea aceea n-a mai rămas nimic, iar bucuria a moșteni-o ca pe o povară. Zilele erau altele, lumea o luase pe drumuri noi, numai el rămăsese, prînz și pînă în scorbura.

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

— Și a rămas pînă la bătrînețe, umbliind toată zua, mîncînd pe unde apuca, sperînd conții, care nu credeau nimic din ce se spunea despre el, pînă țîrziu, cînd apele au mîncat malurile girii de sub ripă și au scos în legănare un schelet putred, pe care Zalina l-a înmormîntat cu cruce și luminare, spunînd că era domnul jîndăr, săracu', ce soartă a mai avut și el...

cuțitul cu prăsele de os al lui Mîlar Bărzăune străvănse gîtlejul crud al sedului și vărsă citeva suvițe de sînge. Dar tot atunci, la prînz, același cuiț se repezi în gir de om și, în timp ce sîngele se prelingea cleios și cald pe mina lui, pe Mîlar îl pocnînd două sentimente, fulgerătoare și ascuțite și-l prinseră într-o plasă deasă de care trăgea unul în sus, altul în jos. Plasa atrîna în scorbura, cînd urca spre cer, cînd cobora spre pămînt și el era acolo și nu-i putea da seama ce se întimpla. O bucurie explodă în el și-l făcea tîndăr și-l arunca afară prin vîrfurile retezate al tufanului, dar în același timp o tristete îl trăgea spre rădăcina lui, gata, aici am încheiat, zicea, iată-mă de două ori bun de împușcat...

Nu bătea nici un pui de vînt, fumul sula drept ca luminare, sub ripă Zalina clopîrtea ledul, Mîlar fuma și-i scărpină barba sîrmă, ar fi trebuit să mă rad, nu-i așa, mamă, așa e, lasă aldată, că azi e sîrbătoare, nu e bine, nu de alta, dar nu trebuie să te arăți și bine făcărăm că facem Sîntămăria sub ripă.

— Și pe giră veneau sora ei vreo patru cîini jîgăriți și Mîlar se ridică, se uită, după el nu mai cădea nimeni, ce dracu o fi cu cîinii așa schîțoși, aiegră loviți cu leuca, Zalina se uită, lasă, simțiră miros de carne, lasă-l, zise și Mîlar, turma veni lîngă foc și traseră o încăierare pe ghearele ledului, curgeau pe sus fire de păr. Fostoare întregi, se miscau, mirău și se întoarseu zăpăciți, pînă înghințiră ghearele cu unghii cu tot și se lînistiră. Mîlar se uită la el, le văzu buzele roșii și limbile moi cum plescau, cînd tînd urme dulci de carne și atunci luă o bucată de led, o tăie în patru și o aruncă. Ce faci, Mîlar, n-ai de lucru, zise Zalina, dar Mîlar luă capul ledului și-l scoțîndă în patru și le aruncă, sata, mă băiete, termină dar nu termină, le mai avziră o bucată, sora fericiră cîinii. Pentru Ciucas, mamă, zise, el săracu' n-a mîncat așa ceva, numai ce găsea la soatele coșei și el se păru că păru bărbii lui Mîlar se scaldă în lacrimi și se întoarse și înmărti și ea alte patru buciți, fie sufletului lui Ciucas și el mai rîndu încă patru, fie sufletului lui Ciucas, și turma rontăia frumos și buțurile cîinilor uriau și se făceau cimpoale...

Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o roche lungă, de-o îndoișem și abia țîneam poalele în mină, un volan numai creșturi și o cunună înaltă și albă ca laptele și cînd m-a văzut lumea, s-a tras înapoi, n-a ris nimeni, se uitau toți la mine ca la mireasă, jucam cu ei, în timp ce mireasa alăta, a adevărată, plîngea pe sală, că ce noroc a avut, zicea, să-și bată asta joc de mine, zicea...

— Oprîră și el un picior pe care-l puseră pe jar și carnea începu să sîrîie, acolo sub rioa, în timp ce Zalina zise că trebuie să facă pomăna Vilmei, săraca, cî de bucurioasă era mamă în sus, mamă în jos și cum se spinzură ea în gura podului, de foc ce fu pe ea! Și a făcut rău, că dumnezeu o ierta, și noi o lertam, că măa vrut nimeni de-ai noștri, numai ăia, mințind și-l aruncă din gura podului, că nici eu n-am avut noroc, dar am trăit, ce, era să-mi iau viața? Vedeam eu moartea și în sus și în jos și oriunde-mi aruncam ochii, dar n-am vrut. N-am vrut și gata! M-am îmbrăcat mireasă, trăgeau țoți de mine, ești nebulă, și maica și taica plîngeau, dar eu nu mîncam, mîncam mireasă în zua mîntii lui Geacu și m-am dus. Aveam, Mîlar, o

SIMION BĂRNUȚIU

Urmare din pag. 1

de critică a putut fi eficace în polemică, dar a condus la deformări caricaturale și de aceea la injustiții care au rămas în istorie ca fiind făcute în prezența sa. Așa se face că în 1930, când se dezvolta un bust la Simion Silvaniei, nu i se mai știa precis nici numele, lumea întrebându-se contrariată dacă o fi Bărnăuțiu sau Bărnău. Forma din urmă s-a impus, dar se știe (de la Barbu Lăzăreanu) că ea nu a decit un reflex latinizat, ceea ce putea fi un omagiu la adresa apostolului latinității noastre. Să fi lăsat așa de mult transigența lui doctrinară? Se răzuma încredințarea sa la doctrină sau flagelarea în numele regenerării? A fost destul de mult Bărnăuțiu să intrige: în epocă, prin radicalismul său și outrancele pe care le făcea, el coezistea, mai ales cu direcția confesională; postum, prin imaginea deformată de polemică. Încredințările de a-l privi mai de aproape, de la G. Hogdan-Duică și P. Pandrea la R. Pantazi și G. Em. Marica, se resimt oarecum de această imagine, pe care o critică în unele lucrări posterioare: imagine unilaterala, căci are în vedere numai o parte din scrierile cărturarului. Însă Bărnăuțiu a fost în același timp un dascăl și un om politic deprimat să exercite o influență directă, orală, cuvintul său cîntărilor în acest caz pînă la fel de mult ca și cel al scrierilor sale. S-a observat deja preminența lui în sală de educație. Dascălul e prezent în polemicile din presa transilvănească, ca și în discursul de la Blaj, în corespondența cu contemporanii sau în cursurile făcute la Universitatea din Iași. Perspectiva lui în privința democrației este însoțită de gînduri variabile sau demersuri o perfectă convergență. Interesul pentru școala ține de această finalitate, a cărei esență e palinogenică. Profesor la Blaj, el s-a referit în discursul din 1948 la nevoia de a ridica națiunea prin școală, iar după revizuirea deciziei de la Iași, a insistat pentru o universitate românească în Transilvania, supunîndu-se ei înșiși la noi eforturi, pentru a-și asigura dreptul profesoral intr-o atare instituție. Numai un învățămînt bine organizat la toate nivelele putea apori șansele unei lupte care după întinderea revoluției era de așteptat să se poarte mai ales pe tărîmul culturii. Este motivul pentru care, aflîndu-se la studii în Italia, Bărnăuțiu scria un articol în care pleda pentru o universitate românească în provincia noastră, una menită să ferească de risipa inteligența națiunii noastre și să asigure un viitor sigur în timpul revoluției, ca universitate de stat, însă fără șanse. S-a dorit apoi o „academie de drepturi”, care să funcționeze pe cont propriu. Avram Iancu și-a testat chiar adevărul, cită era, pentru crearea acestei academii. Argumentele bărnăuțiene sînt demne de interes: nevoia de renovare și nevoia de a pregăti pe conducătorii de mine ai națiunii; nevoia de a accede la cultura cea mai deplină; nevoia de a dobîndi știință, care înseamnă, în spirit pozitivist, putere. În plus, redresarea morală a poporului cerea ca el să se dezvolte în competiție, care era chemată, de o universitate proprie, ca izvor de știință și de conștiință națională. A ieși din vechea letargie, pe care istoria o putea explica, dar pe care prezentul avea datoria să o elimine, iată o condiție indispensabilă a realizării programului revoluționar propus de Bărnăuțiu. Înțelegerea istoriei, la cea mai veche și mai glorioasă istorie de care avea săire pentru neamul său, i se părea o necesitate vitală pentru a stimula efortul regenerării. Formulîndu-și raționamentul la limită, cărturarul s-a crezut în drept să revendice pentru români toată istoria română, în care vedea o salutară doză de țărîe și de îndemnuri creatoare. Un asemenea raționament i se părea important pentru o zonă în care istoria pare că încremenise și înierile trecutului lucrau cu ația putere. Social psihologic, nu șoc provocat de comparații cu trecutului, dar fi fost necesar și Bărnăuțiu să eruză că îl va putea obține anexind o istorie a cărei gândire obliga la fapte concordante. Raționamentul nu era lipsit de temel. Îi lipsea însă măsura justă, ceea măsură care în viața popoarelor, ca și în aceea a indivizilor, asigură largimi la realitate, adică, „a-și scrija zisele cu faniele” și o normă de conduită asupra căreia Koalniceanu strănge atenția, la Academia Mihăileană, condamnînd „romanomania” ca pe o sursă de discredit colectiv. În timp ce Bărnăuțiu făcea din apelul la romanism un precept de seamă al catehismului său politic. Unul îndemna deci la modestie și efort metodice, potrivit cu puterile

reale, celălalt conta pe o resurrecție miraculoasă, întemeiată pe contrastul dintre un trecut grandios și un prezent lamentabil. Gestul militanțului ardelen nu era lipsit de sinceritate, nici de acea superbie în stare uncori să nască erol. N-ar fi greu să-l recunoaștem chiar printre contemporanii lui Bărnăuțiu, el însuși fiind un spirit eroic pe care N. Iorga îl opunea, polemic, lui T. Maiorescu. Cedare preție (P. Pandrea) unui atipic juridic care trimite la dreptul natural și la istorismul german? O judecată mai calmă ar trebui să ia în seamă, oricum, situația specială a românilor din Transilvania, prea multă vreme apăsași pentru a nu izbucni, din cînd în cînd, fire sub forma unor revolte ca aceea a Craiovorului, rezeptînd un ambliox program regenerativ de tipul amintit. Bărnăuțiu e în fond un Horea care își manifestă revolta în planul culturii. Lancea lui e condelul, motivația intelectuală de istorie și pe realitățile curente. Ar fi greșit totuși să se creadă că tribunalul de la Blaj n-a cîntărit lucrurile și că exaltarea sa a fost compensată de un anume spirit critic. Căci de-fînind într-un curs patriotice de adevărate rațională la destinul unei comunități, el își prezenta ascultătorii că aceasta nu înseamnă „a apăra și menține abuzurile, prejudecările și acđerile strămoșilor și ale guvernelor”, ci a extrage din visteria trecutului acele valori care pot contribui la întărirea conștiinței de sine, a libertății, a drepturilor etc. (Pedagogia, 1980, § 135). Dacă a vult să dea istoriei noastre o respirație universală, fie și prin abalere de la strictul adevăr, dar fără înclinății sovine, a făcut-o pentru a-și stimula compatrioții, a-și scoate din letargie și a-l plasa pe orbita demnității de sine. „Să nu ne căimăm, dar nici să bîgăm de vînt tot sortii, ci să ne apucăm și noi odată de înaintare și să ne unim toți într-un euzet”, îndemna cărturarul într-o conferință din 1944, adăugînd că „unirea e haina cea din veac ascunsă și acum descoperită”. Dacă alte popoare beneficiau deja de libertate este pentru că au știut să lupte pentru ea. Într-un timp foarte scurt, români erau chemați să realizeze (paradoxul sincronismului după expresia lui Sorin Alexandrescu) ceea ce alurea n-a creat în lungi secole. Cum să obțină aceasta, dacă nu printr-o frenetică accelerație de ritm, prin maxima coeziune a eforturilor disponibile? Sentul intransigenței militanțului („Să nu vă abaltele de la cauza națională de frica lutei!”) viza asadar un imens efort de concentrare în jurul unui program regenerativ, al cărui nucleu trebuia rămîne mereu libertatea. Militînd pentru „onoarea națiunii” sale, Bărnăuțiu a onorat idealul ei cel mai scump, care nu se îmolinesc odată pentru todeauna, ci se obține de către fiecare generație pe seama altor scrierilor. De unde venimăntele mesajului bărnăuțian și datoria noilor generații de a nu-i scruta doar erorile comise în toată lupta, ci și fervoarea idealului patrioțic din care se poate naște marea faptă.

Neprihănită zăre moldavă

Acum, cînd, într-o stare de insufolabil chin sufletec, doresc din a-dincul inimii să vorbesc despre poetul plecat, fără întoarcere, în marea sa călătorie, imi dau seama că rar mi-a fost dat să întîlnesc un om ca el, a cărui simplă apariție sau amintire să „provocare”, instantaneu și obsesiv, tulburătoare metaforă aristocratică a lui Pascal vizînd fragilitatea și rezistența de „trestie culegătoare” a ființei umane. „Apentul” respectiv „provocare”, înainte de toate, era desigur simpla înfățișare fizică a lui Nicolae Dumbravă. Prin ne știu ce straniu dar al memoriei, închid ochii și-l văd realmente pe foarte tînărul licean, cu mulți, foarte mulți ani în urmă, pîrîndu-și înalt-superba statu-tură, cu indubiul aer de strengor melancolic, pe străzile orașului nostru, al său și al meu.

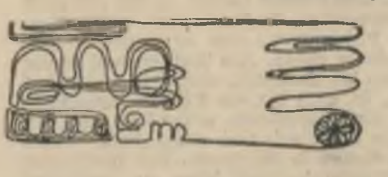
Nicolae Ciobanu

Ion Dumitrescu - 70

La Sala Dalles a avut loc, recent, un concert festiv, dedicat maestrului Ion Dumitrescu, care a împlinit vîntea de 70 de ani. Este un moment favorabil pentru a recamănta meritele acestui compozitor, astăzi septuagenar. În primul rînd, Ion Dumitrescu a dat o lovitură nemicitoare reprezentanților prolet-cultismului muzical, pliedînd pentru o linie a intelctului, pentru valorificarea cîntecului popular românesc, un consonanță cu un clasicism structural al subtilității noastre. De altfel într-o scrisoare recentă, maestrul îmi mărturisise următoarele: „Sîm, nu uita, cum am zis odinioară, vorbind despre mine, că mă consider un clasic, prin atitudine, iar clasicilor le place măsura, logica, dreapta cumănață a lucrurilor, discretia, decența, echilibrul, dintre fond și formă”.

A fost un formidabil administrator al Uniunii Compozitorilor, a avut contribuții substanțiale în ceea ce privește lesa drepturilor de autor, a înființat Magazinul „Muzicist” a detinut o activitate intensă în cadrul Editurii Muzicale, iar la toate acestea trebuie adăugate activitățile sale de artist cetățean, de muzicolog și de profesor al multor generații de muzicleni, cu care azi de mindrim. Compozitorul Ion Dumitrescu este un creator original, care a pornit de la cîntecul popular românesc, a generat melodii pline de noblete — melodii concepute în spiritul folclorului nostru — dar a dat la iveală și teme vi-guroase, inundate de lumină, expresie fidelă a unui temperament latin prin excelență, întim asociat unui robust și contaminant optimism. Armonice sale sînt simple dar nu simpliste, de un colorit mold rufinat, ritmica este deosebit de atrăgătoare, în timpo ce orchestrația este strălucitoare. Am fi nedrepti dacă nu am evidenția și apreciazabilul său simț de geometru sonor, iar sub acest raport mai ales lucrăm cum sînt Simfonia I, Simfonia II, Cuartetul de coarde, Concertul pentru orchestră de coarde, Preludiul simfonic, Sulta a III-a, rămîn pagini de referință în istoria muzicii noastre. La cei 70 de ani ai săi îl dorim multii ani de creație, să creze noi opoauri, în care ecologia de viață, dragostea de oameni, de natură, să triumfe. Fără activitatea și opera lui Ion Dumitrescu, muzica acestui popor nu ar avea forma de corp pe deplin constituit.

Doru Popovici

Poeți din R.S. MAKEDONIA IUGOSLAVIA

GANE TODOROVSKI

Ole!
Ea e un loc obisnuit, Ea e reversul focului.
Ea e oglinda lasată celor insingurati.
Ea e aparatul pentru aflarea cifrei oclanice a combustibilului.
Ea e stavila în fața elevațiilor. Fruză frînă oclombrie.
Ea e recunoaștere a banalului, Ea e Ochrid în palmă.
Ea e oho-ho-o-oo... Ea e oho-ho-o-oo-o...

Chipul ei e plătire în sorii. Zbor spre azurorii.
Fruză de lilac. E-nsemni nebanicii furtunii
de vară.
Alaj între clipă și exaltare. Bucurie a verii.
Petală de nepoții albești. Lărgurile-n latină.
Inghititura cu neduri a nebanului. Strugure-al vulpii.
Vesmint al rîndunelii. Lecție de lecture
A lecerărilor de mai an. Formă domoală a bocetului.
Să-mi cadă ochii, ea este lele-lele, lele-lele...

Uneori e unitate de măsură a eterului, Alteori epliat.
Apoi epicentru al emoției etnice. Uneori e crezi elipsă a visului.
Alteori erupție a insomniilor. Etnă a neliniștii.
Cerboacă singură. Perioi pentru bancheri.
Fus pentru încrîncunții. Eroziune pentru cei plicioși
și pentru plicioșii. Elegie de toamnă, Pom de lărnă electric

Plimbare

Prin pădure, prin poiană,
Prin înaltă țără deasă.
Pe sub arbore, sub dafin,
Pe sub strefini cu mireasma.
O, prin tîie și prin traja
Noșii și a lîmpezirii
Înspre clipă, înspre tremor
Către spaș, spre infiniți.
Pînă-n zori, pînă la safin,
Pînă la apus de siele.

Nocturnă

Pași de noapte mă purtără
Către drum erășie în vară.
Căte marea este senină —
Nu știu grîi, nu știu lumină.
Parcă vis e-n jur și-n față.
Peste vis sîm vînt de gheață.
Caut țînță, caut zăre,
Neamții depărtare.

Desinșe în jur cuvinte:
Fiecă o lume, n-a-i minie!
Drumul tău, de bunăseamă,
Neînlocare se cheamă.

MATEIA MATEVSKI

Ecoul

În pădure bubule
Lovitura seculii
Cu zgomot se infige tăgii
În trupul păderii
Vîntul măsoară ecoul
Și glasul tălelorului
Trunchiul înese
Așchile tremurã
În soare
Sînteze durerii
Și pădurea
Prefac trunchiul
În pulbere

Dinoole de ea moartea se plicioșie
Cu soare-n cîrcă

Gîndul rîndunelui

Umezii e pămîntul
De tipătul întîrziat păsării
Care-și caută cuibul
Noaptea însușează miresma depărtatelor răpezi
Care cu aburul dulce al terbi se amestecă
Pînă la luna ce fumează
Oare de-a albesc în privirile mele încețoșate
Piscurile muntelui Săra
Ori mărcișii tremurã după zăpada
Cîmpurilor adormite
Cine să poată măsura acest spațiu al verii
Timpul își face datoria
Noaptea își caută umbra
Pînă cînd tipătul se topește
În liniștea verii

Ilie Guțan

Sfîntul Trifun (I)

M-au zăvorit în mînăstire în biserică
m-au zăvorit în insingurare
Nici ploaia să nu mă spele nici vinul
nici fructul soarelui de afară
La poala colinelor m-am legat de zid de perete
de var
Cu ale colinei culori cu văzduhul castanilor
combustibilului.
M-au legat țînăr și numiu-m-au sfînt
Cî eu iubeam ville și ochii felelor de la țară
La strînsul de struguri la sărbătoreea culesului
la zile de praznic
Umbra mi-au zăvorit-o pironit-o legat-o
Pe veciile care n-au cum să gîie
Nici visul cum crește nici zăua cum se grăbește
Și acum voi ați venit spre neliniștea mea
spre mirarea mea
Extaziati că aiei spîzurat-am înconjurat
de plămășii bătrîni
Cî eu rîvnesc să fug de ziduri
Pe urmele prîvighetilor care cîntă la streșină
După fosețul apelor după lăstarul viței de vie
Fiindcă dorul încă mă-nență și timpul
mă mușcă

MILOȘ LINDRO

Clipe, orient

Numai pas și: pe cer
Fragil orizont și al lumilor
Vas: luminos-pîn' la-tremur
Și ușor, pămîntul e sus, curat
Hărăzîi strălucirii; va suna azurii, va zburta
Spre infiniți. Fără de zgomot, fără de glas
În iăcări. Tăgii celestei
Pe nevăzute lei poartă: gol, înalt, nepămîntesc
Glaclai, un cristal, întrul totul și surd.

Spre orașul ce cade

În fata zidurilor sale și înlăuntru
Un om și același. Apoi unul în fata
Unuia
Sufletu-ai. Glasu-năuntru.
Sub vesnic ghemul auz. Auzit
În clipa de mai înainte. Sau în această, aceeași
Cu sîrul suci. Fără zori răsucit
De la sapte la unu. Unu cu totul, sapte
pe de-a întregul.
În gura mea trîmbița,
În urmă
Albastrul sunet universal.
În clipa aceea, oh, în clipa aceea pornese
Bucurosi, făcînd, pînă-n vir
Căre arca, sub lumină
Prin erou.

O verde galaxie

În fiecare dimineță o verde galaxie
Trîmice pînă la mine fosele nevăzute
În vreme ce vorbesc limbile nopții.
Tăcutu chinului, zgomotoasa exagerări
— Goale răspunsuri din ironia galactică.
În ceața sticloasă — siguranța pierdută
Nestîmne înfăimiri care sună pentru durată.
Să evadăm, să străduim, să străduim, să evapora,
Se evaporă și chipul, se evaporă,
Iar MOARTEA
Nu se mai termină.

IORDAN PLEVNEȘ

Scrisoarea

pictorului Zimzenlov
cătore necunoscuta-i
iubită Dolores

— Iul Dimitar Malldanov —

Închipuiți-vă iubită Dolores
Mașina cerului pînă înjenșului nopții
Apoi cerurile lacurile frumpe
Și mai închipuiți-vă
Că prin acele spații fără timp și fără zăgazuri
Fără legi și fără istorie
Trece glasul lui Orfeu
Și schimbă cutoriile florilor
Și clatină universul
Topește peisajele
Închipuiți-vă Ucelțiorii acela al Timpului dus
Și grelele veji ce urcă
Din odiseea aceea a Ochiului

Spuneți-mi acum iubită Dolores
Ce nume să hărăzeș
Pînă ce care pletește pe aceste verticale
amăgitoare
Și-n ce amestec de Rosu de Albastru
De Verde de Galben de Întuneric și Dor
Să aflu poveștile lainei rădurerii și erori
Spuneți-mi a mea unică necunoscută Dolores
Cum se poate leși din aceste năcluciri
Din aceste închisori ale înfinitului

În românește de Dumitru M. Ion și Carolina Ilica

PRIMIM LA REDACȚIE

Tudor Arghezi — inedit?

● Fără nici o notă explicativă, în Luceafărul nr. 20, din 21 mai a.c., a fost publicată, ca text inedit, o poezie argheziiană, fără titlu, însoțită de denumirea „Poemul de la Dâmbovitza”. Acesta „inedit” fusese prezentat, anterior, de Mircea Arghezi, în cadrul unei emisiuni TV. Poezia n-a putut surprinde, dect în mică măsură, pe iubitorii și cunoaștorii operei lui Arghezi, fiindcă, în realitate, este vorba de un text „cuasi-identice cu poezia Seară de mai care a apărut în Tribuna nr. 28 (172), din 15 mai 1969, cu prilejul omagiazilor scriitorului cotegean. Ulterior a fost inclusă în placheta Frunze (1964), în Scrieri 3 (1963), în Versuri II (1966), ediții supraproghate de autor.
Diferențele denumire prazmăntului „Inedit” și textul publicat, ca formă definitivă, de autor sînt: i) ordinea inversă a versurilor din distihul ultim („Bă-tînd cu arpi, cercuri, soare, el, greoi, / Se-nolicea pînă-mi, ca să pete pe noi, / Și apoi care poate deruta deoarece poezia nu este de gîsit în tabla alfabetică a poezilor, după primul vers și cercuri, din primul cîntec, față de cerul, cum apare în textul definitiv al tăbăcuțului cu arpi, / Și dată (și amintu-mi o dată durerea de-a fi tu) / Făcî de odată / o substituție pronominală în penultimul vers, „Dar, hotărî și întocm, să-mi curm frîngîndu-i chinul” comparativ cu „Dar, hotărî și întocm, să-l curm, frîngîndu-i chinul”;
Aste diferențe nu pot fi invocate ca argument pentru a susține că poezia de inedit a textului în cauză a sînt, ar, înseamnă, prin forma alterată, o text asemenea versiunii tranzitorii, asupra căreia autorul a făcut diverse retusuri, să fie considerate inedit.

Ilie Guțan

PSEUDOCULTURA PE UNDE SCURTE (XXI)

Concepte tactice: „Humorul”

ri, în afara esteticii dar intră cum nu se poate mai bine în categoria preocupărilor teroriste.
Nu înseamnă, un terorism fătis, previzibil mai cu seamă în ceea ce grupul „Europei Hiper-dumonia „cura” și ideologia, prin această, mișcare contestată organizată. Proprii „humorului” sint, dimpotrivă, protestul tăcut, vorbirea în doi perii, ironia, procedeele suprarealismului care făcea caz de „humour noir”, toate, nu mai trebuie repetat, aplicîndu-se pe o materie emanentă „politică” în a cărei căutare de semnificații majore derizivele urma să aibă funcțiunea de căpătîi. Despre supra-realistul „humour negru” Monica Lovinescu emitea, prin 1968, consideratii care ar fi trebuit luate drept program („avangarda”, iată, stă încă o dată pe aceeași poziție cu atacul polițic): „Acela dezvăluie (și) bîntuie, care im-plictește raporturile dintre lucruri, pentru a le scoate în evidență absurditatea, acela care înlesnește distanța privirii, luciditatea amară” etc. („Unde scurte” pag. 185). Printre ochiurile prea largi ale țesăturii de cuvinte se vedea însă bine urdele bate, cu prea puține „subtilități”, „teoreticiana” politicii îmbrăcate în formule estetice „autonome”.
Pasunea ei pentru „humor” a provocat în grupul care o înaldea o destul de lungă maldă, semn că „ideea” era contagioasă și se lua ușor. Cele mai felurite producțiuni se prezentau, desfăcute cu dogmatica forțată a „humorului” drept acte de „cura” doveză de unel „tradiții”, expresia, în fine a unui soi de ritual primitiv, cu aspect „humoristic”. O nare-rare Sanda Nițescu credea că „humorul” (înțelea înșă după formula grupului verificat, ca „politică”

ar fi „atit de românesc” și ar exprima vitalitatea unei tradiții contestatere („Limite” nr. 23/mart. 1977). Altcineva (în „Limite” nr. 24-25/sep. 1977) se sforța să descopere la Paul Goma „un secret humor”, ceea ce ar putea fi adevărat dacă putem semn de egalitate între „humor” și injurăturile care sufocă pînă și un paragraf compus de acest autor. Elogiul „humorului” se producea chiar și într-un necrolog semnat de Virgiliu Ierica (în „Limite”, nr. 20/dec. 1975), una dintre cele mai vechi atestări ale împletirii, legalizate mai apoi din temerur subversive, între „humor” și „cotidian”. „Ca să scape de cite o vitregie — observa V. Ieruca despre un defunct, — ca să ocolească răutățile, s-a înarmat cu o armă barocă: humorul. L-a folosit în proza sa cotidiană, ori de cite ori aceasta îl hărțuia, și nu l-a părăsit nici atunci cînd se impunea incertitatea”. Despre „humor” ca „armă” parea să vorbească, recent, și Virgili Tănase (în „L'Alternative”, vol. V, nr. 14, 4 aprilie 1983).

Înșă apologeta „humorului” rămîne, la „Europa liberă”, tot Monica Lovinescu și un inventar al înfățișărilor felurite pe care acest concept tactic le-a cistigat treptat nu este lipsit de interes. „Humorul” era, mai înțit, așteptat alături de „cura” într-o intervenție din 1962, din „Unde scurte”, pg. 42, republicată într-o cerce-tare mai mare, în „L'Alternative”, supliment nr. 20/ian. 83, ceea ce dovedește că manile sînt durabile. Înșă a vorbi despre „humor” ca și cum am descris o „contestatie” directă nu era cu puțință în accepțiunea Monicăi Lovinescu „hu-

morul” substituția practic „curajul”, făcînd alianță cu „fantasticul”, „parabola”, vorbirea în „bobote”, adică tot ceea ce se numea „literatură evaziolară”. Evaziunea prin avangardă nu era dect o formă a disimulației, „humorul negru” supra-realist distînd, în tabloul de tehnic perturbatoare al Monicăi Lovinescu o poziție dintre cele mai apreciate, „Umor negru” ar fi fost la baza literaturii așa-zise „generații pierdute” (expresie emanată de la Monica Lovinescu înșă care nu este a ei ci a criticii americane) humor negru ar manifesta un număr de poezii care pun sub semnul întrebării chiar ideea de literatură, „humorul negru”, în sfîrșit, era ridicat în slăvi (în 27 nov. 1982) pînă și în „opera” unui debutant care n-dădea cine știe ce semn de talent.
Monotonia acestui curat delir al „humorului” nu putea să fie alisită de un artificiu terminologic așa cum în bibliografia „grupului verificat” se pot detecta nu puține. Cine rîde la nesfîrșit, parea să rationeze Virgili Tănase (în „Limite” nr. 30-31/dec. 1980, nu obține alt rezultat decît „indoiala”: „Trebuie să începem prin a rîde, pînă cînd ne îndom de seriozitatea lumii, pînă cînd încrederea noastră în lume se risipește”. Acesta însă monstruoasă conșoziție de „rie” și „dubiitate” avea, pe scurt, drept efect adăugarea la conceptele tactice cunoscute și pe acelea, nu mai consistent decît celelalte, de „cartezianism”. Asa-ziii „cartezieni” ai „Europei libere” (făcînd caz necrem H. Stamati, de „Discurs asupra metodei” sau de „indoiala înconfortabilă”, teoretizată de „alt-reva”, în „Cahiers de l'Est” nr. 2), cu lecturi filozofice foarte aproximative, în urma cărora au izbucnit să-l învesmînteze de Descartes în „contestat” nu au decît să dezvolte acest straniu concept nou: comicul lor „raționalism”, bizuit pe „humorului” politic și pe „indoiala” întunecată, nu operează deloc.

Artur Silvestri

VICTOR BABEȘ, savant român și poet de limbă germană

Dacă-și fi întrebare să definească într-un singur cuvânt, ce este un om de știință...

Dacă-și fi întrebare să definească într-un singur cuvânt, ce este un om de știință...

Și unul și altul sunt mai marii marilor îndrăgostiți de natură, patrie, viață, om, prin descoperirea esenței lor...

De cîteva secole însă, mai ales în epoca noastră, delimitarea dintre savant și poet a devenit cu totul netă...

Victor Babeș (1854-1926) este alt mare savant român prin căile nu deschise în bacteriologie, virusologie, parazitologie și histopatologie...

„Nu-i în țară dreptate, / Nici vreo trică de păcat, / Eu fac drumuri și punți grele / Și-nsumi vama dau pe ele...”

„Căutam o încredere și o prietenie dezinteresată, / Căutam o ființă înrudită cu mine, / Dar nimeni nu mă înțelegea și fiecare-mi purta o pică...”

Cind va trece vîrsta adolescenței, tânărul Babeș, student la medicină, va încerca și primii fiori ai dragostei...

Victor Babeș

Însă noaptea este atât de întunecată, / Nici-o științară galbenă de stea nu-mi mai trimite lumină...

După natură, dragostea este a doua temă lirică fundamentală a poeziei lui Victor Babeș...

Ca și Eminescu, Victor Babeș își caută iubita deasupra frumuseții naturii, cu o notă ușor romantică și retorică...

„În poezia social-politică și filosofică, Victor Babeș abordează o temă actuală, aceea a libertății...

Spiritul său patriotic, de cîntăreț al libertății popoarelor, împletit de idealuri sociale, se remarcă însă, îndeosebi, în poezia dedicată revoluției din 1848...

Către maturitate, alunecarea de la poezie către marea știință se face în paralel și pe simțurile, pășăsește avîntul fanteziilor poetice...

„Iubind omul necăjit, căzut în mizerie și suferință, Babeș nu a schimbat definitiv conținutul cu microscopul...

George Marinescu-Dinivzor

«Prietenii mei din România»

Poetul, prozatorul și dramaturgul bulgar Kliment Tacev l-am cunoscut în Delia...

De cite ori aș mai fost în România? Interesul meu, dragostea mea pentru țara noastră le-am motenit...

— Mulți, dar între altele cred că un gest făcut de mine în 1954. Erau 10 ani de la Elberfeld...

— Ce v-a apropiat de tinerii scriitori pe care mi-i-ați pomenit?

— Pe atunci erau mulți scriitorii la modă. Dar erau și scriitorii mai puțin zgomotoși care făceau treabă...

— Înțeleg că l-ați cunoscut și pe poetul Nicolae Labiș...

— Labiș îl stima pe Andreișoș. Și pe toți cei mai în vîrstă decît el...

REVISTA STRĂINĂ

POETUL ȘI HISPANISTUL ROMÂN DARIÉ NOVĂCANU, cunoscut pentru activitatea sa pe tărîmul traducerilor literare...

SCHIMBĂRI semnificative în organizarea editorială a unor importante instituții de carte din Occident sînt comentate într-un amplu articol al lui Eainer Stephan...

SUB TITLUL: «Conecții conceptuale», Arthur C. Danto se referă la lucrarea lui Anthony Giddens, «Gîndirea și gînditorii»...

Kliment Tacev

Interviu cu scriitorul bulgar KLIMENT ȚACEV

Cred că principala lui trăsătură era atitudinea de om care observă, care acumulează...

— Ați avut revelația înfîlînării cu un poet adevărat?

— Nu-aveam atunci cum să-mi dau seama cine este Nicolae Labiș, deși eram prieteni buni...

— Cum vi s-a părut literatura română în ansamblul ei cînd ați eliti-o în original?

— Pe atunci erau mulți scriitorii la modă. Dar erau și scriitorii mai puțin zgomotoși care făceau treabă...

— O curiozitate înesimilabilă: l-ați înfîlînit, l-ați cunoscut pe Marin Preda?

— Da, dar nu atât de bine și de mult ca pe cei mai tineri...

SPORT Cu coatele pe pervazul unei întrebări frumoase

Plouă mărunț în Bărgăan, ninge în București, plouă cu bulbuci, în București, în curgînd-n Moldova...

„Mă, Tirgoviște, multă zdrobiște!” și nici-un santier naval prin preajmă, care să lămurească pe valul corăbii...

Smulgin d un pînc regal la Tirgoviște (putea să le înțelepe pe amîndouă), Dinamo își asternă de

om sfios, retras, un om care scria atent totul. Nu-i plăcea să se exteroizeze...

Literatura română a devenit o realitate pentru cititorii din Bulgaria?

— Să știți că Liviu Rebreanu a fost tradus în bulgară cu Pădurea spinuzărilor și cu Ion și că e cunoscut la noi...

— Cu ce sentimente și concluzii ați plecat din România?

— Înfîlînirea cu ei mi-a folosit foarte mult. I-am văzut cum gîndesc și cum lucrează...

— Ați început cu versuri. În România sînteiți cunoscut ca dramaturg.

— Am scris teatru, am fost jucat în România. A-a Finji a văzut o piesă a mea în Bulgaria...

— Să trecem la literatura bulgară. Care este fenomenul cel mai caracteristic pentru ea?

— Orientarea către realism și către sinceritate. Asta e nota principală a literaturii bulgare de azi...

— Lucrez la partea a doua a unei trilogii. Ea se numește Nevroza...

— Discuția noastră va fi publicată în revista «Luceafărul». Cunoașteți revista noastră?

— Cînd am fost în România revista cea mai apropiată mie a fost Tinărul scriitor, care a devenit mai tîrziu Luceafărul...

M. Ungheanu

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă, Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncț), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95. Tipar executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚEI

Fănuș Neagu